

Kirjallinen kysymys KK 260/2018 vp

Sari Essayah kd

Kirjallinen kysymys sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen kohtuullisuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Hallitus on toteuttamassa mittavaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta, jonka osana päätetään myös uudesta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevasta lainsäädännöstä. Asiakasmaksuilla on erityisen suuri merkitys pitkäaikaissairaille ja paljon lääkkeitä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita käyttäville ikäihmisille. Maassamme on erittäin paljon pienituloisia eläkeläisiä. Lähes 40 prosentilla eläkeläisistä eläke jää alle 1 250 euron kuukaudessa. Heistä kaksi kolmesta on naisia.

Ikääntyessä sosiaali- ja terveystalouden palvelujen tarve kasvaa merkittävästi. Asiakasmaksuista säädetäessä on huolehdittava siitä, että ikääntyvä väestönosa pystyy ostamaan palvelut tuloista riippumatta. Valtioneuvoston selvityksen mukaan 75 vuotta täyttäneistä noin 5 prosentilla asiakasmaksut ylittivät 40 prosenttia käytettävissä olevista tuloista (Vaalavuo M., Valtioneuvoston selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 30/2018. Huhtikuu 2018). Lääkkeet ja terveydenhoidon palvelut jäävät ikäihmisillä liian usein ostamatta taloudellisista syistä. THL:n selvityksen mukaan useampi kuin joka kymmenes alimpaan tuloviidennekseen kuuluvasta ikääntyneestä jättää käymättä lääkärissä heikon taloudellisen tilanteen vuoksi. (Hannikainen K. Tutkimuksesta tiiviisti 3/2018. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.) Lähes kolmannekselle sosiaalipalvelujen asiakkaita huono taloudellinen tilanne on vaikeuttanut palvelujen saamista (Ilmarinen ym. 2016).

Säännöllisen kotihoidon maksuissa on merkittäviä eroja kuntien välillä, sillä kunnat päättävät itse maksujen suuruudesta. Maksut eivät myöskään ole tulosidonnaisia. Iäkkäät ovat varsin eriarvoisessa asemassa kunnasta riippuen kotihoidon ja tukipalvelujen maksujen osalta. Mikäli palvelut siirtyvät maakuntiin, yhdenvertaisuus paranee maakuntien sisällä, mutta ei välttämättä maakuntien välillä.

Hallituksen tavoitteena on edelleen lisätä ikääntyneiden kotona asumista. Ikääntyneiden kotona asuminen edellyttää riittävää kotiin annettavaa tukea ja taloudellista mahdollisuutta hoidattaa omaa terveyttään. Asiakasmaksujen uudistamisessa tulee erityishuomio kiinnittää kaikkein pienituloisimpien ja pitkäaikaissairaiden tosiasiallisiin taloudellisiin mahdollisuuksiin hoidattaa terveyttään ja ostaa tarvitsemaansa apua.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 260/2018 vp

Miten hallitus aikoo asiakasmaksuja koskevan lainsäädäntöuudistuksen yhteydessä huolehtia kaikkein pienituloisimpien ikäihmisten tosiasiallisista mahdollisuuksista hoidattaa terveyttään ja saada tarpeittensa mukainen apu kotona asumiselleen?

Helsingissä 13.6.2018

Sari Essayah kd